Nr. 04-2019

Norges delegasjon
til den europeiske union

Nytt fra EU-delegasjonen om

kommunal- og regionalpolitikk

Ny kommisjon - prioriteringer 2
Ny kommisær for samhørighetspolitikken og reformer 3
Distriktsmeldingen 5
Packed with potential – Europe's Jewels – Mountains, Islands, Sparsely populated areas 5
Bodø – Europeisk kulturhovedstad 2024 6
The state of Housing in the EU 2019 6
Regionale utviklingstrekk i Norge 6
Videre arbeid med desinformasjon 7
Kilder til informasjon 8
På kalenderen – kommende begivenheter og tidsfrister 9
Ta kontakt! 10

Ny kommisjon - prioriteringer

Den nye kommisjonen til Von der Leyen er bygd opp rundt seks prioriteter. De er:

- Et europeisk grønt skifte
- En økonomi for alle
- Et Europa rustet for den digitale tidsalder
- Verne om den europeiske måten å leve på
- Et sterkere Europa i verden
- Et styrket europeisk demokrati

Kort oppsummert kan man si at det grønne skifte, som også skal være sosialt inkluderende, og digitaliseringsstrategien er hovedprioritetene til den nye kommisjonen.

Den nye kommisjonen skal fremme en grønn avtale (green deal) for Europa i løpet av de første 100 dagene. Det skal inkludere EUs første klimalov hvor målsetningen om klimanøytralitet innen 2050 er innarbeidet. Videre er det ønsker om å utvide kvotehandelssystemet til å omfatte maritimsektor og innføre en karbontoll eller grenseskatt.

Et viktig tiltak vil bli etableringen av et omstillingsfond (Just Transition Fund) for kull- og energiavhengige regioner.

En europeisk Klimapakt (European Climate Pact) er også foreslått. Hensikten er å samle regioner, lokalsamfunn, sivilsamfunnet, næringsliv og skoler for å formulere felles målsettinger for de forandringen som må til.

I tillegg vil en ny handlingsplan for den sirkulære økonomien bli foreslått utarbeidet og videre innsats mot plastikk forurensing.

På digitaliseringsfeltet vil det i løpet av 100 dager bli fremmet lovgivning for en koordinert europeisk tilnærming til de menneskelige og etiske sidene av AI. En nytt lov forslag om Digitale tjenester (Digital Service Act) som ser på regler for ansvar og sikkerhet i forbindelse med digitale plattformer, tjenstester og produkter vil også bli fremmet.

Handlingsplanen for digital utdanning med fokus på digitale ferdigheter til både unge og voksne vil bli oppdatert.

På arbeidslivsområdet vil det bli fremmet et forslag om en minstelønnsordning.

Link til føringene for arbeidet til den nye kommisjonen finnes her.

Nye kommisjonærer

Parlamentet godkjente i første omgang 24 kandidater til den nye kommisjonen. Tre av de opprinnelige kandidatene ble underkjent av Parlamentets komiteer, dette gjaldt Ungarn, Frankrike og Romania. Ungarn nominerte Oliver Varhelyi som ny kandidat. Han har bakgrunn som diplomat. Frankrike nominerte Thierry Breton som ny kandidat etter Sylvie Goulard. Han har bakgrunn som økonomi-, finans og industriminister og fra privat sektor. Romania nominerte Adina-Ioana Valean som ny kandidat. Valean har lang erfaring fra Europaparlamentet. Der har hun ledet komiteen for industri, forskning og energi.

Parlamentet gjennomførte de siste høringene av kandidater til von der Leyen-kommisjonen torsdag 14.11. De tre siste kandidatene har gått gjennom den samme prosessen som de øvrige, med skriftlige spørsmål, gjennomgang av mulig inhabilitet og interessekonflikter i JURI-komiteen og muntlig høring i fagkomiteen.

Det er mest sannsynlig at den nye kommisjonen tiltrer 1. desember.

Kilde: [European Commission]

Ny kommisær for samhørighetspolitikken og reformer

Elisa Ferreira får ansvar for «Cohesion and reforms» hvor DG Regio og et nytt DG for strukturelle reformer inngår. Elisa Ferreira vil være en av kommisærene rundt Visepresident Valdis Dombrovskis.

DG Regio er et veletablert direktorat. Det nye direktoratet for strukturelle reformer vil bli etablert med utgangspunkt i en enhet med ansvar for strukturelle reformer i Generalsekretariatet i EU-kommisjonen.

Valdis Dombrovskis vil bli en av tre visepresidenter. Han vil ha en dobbel funksjon. Han vil ha ansvar «En økonomi for alle» (*An economy which works for people*), men og fordyping av den økonomiske og monetære union. Interessant, sett med regionalpolitiske øyne, er at han også har ansvar for territoriell samhørighet (territorial cohesion).

Elisa Ferreira kommer fra stillingen som vise-sentralbanksjef i Portugal. Hun har tidligere vært planleggingsminister (plan og regional utvikling) og miljøvernminister. Hun har en Phd i økonomi.

Oppdragsbrevet

I sitt oppdragsbrev til Elisa Ferreira fremhever påtroppende president for kommisjonen, Ursula von der Leyen, følgende oppgaver;

- Sammen med EP og DER (co-legislators) komme fram til enighet om rammene for samhørighetspolitikken i neste programperiode.
- I samarbeid med medlemslandene sikre at inneværende programperiode blir gjennomført på en god måte og at medlemslandene utnytter de tilgjengelige midlene effektivt. Videre sikre god økonomistyring.
- Etablere et nytt omstillingsfond (Just Transition Fund) i samarbeid med Første visepresident Timmermans (med ansvar for det grønne skifte) og kommisæren med budsjettansvar. Fondet skal støtte industri-, kull- eller energiavhengige regioner som står overfor store omstillingsutfordringer. Fondet bør koordineres med ESF (sosialfondet) og InvestEU

- Støtte medlemslandene i deres arbeid med strukturreformer for vekstfremmende investeringer
- Sammen med EP og DER (co-legislators) komme fram til enighet om Eurobudsjettet for konvergens og konkurranseevne og RSP (Reform Support Programme). Deretter implementere disse programmene.
- Ha et spesielt fokus på bærekraftig utvikling av Europas byer og urbane områder. Gjennomgangen av EUs Urban Agenda representer en mulighet til å samarbeide med byer om spørsmål som klimaendring, digitalisering og sirkulær økonomi. Bidra til utarbeidelsen av en framtidsvisjon for distriktene (a Long Term Vision for Rural Areas).

DG Agri vil ha hovedansvaret for framtidsvisjonen for distriktene.

Kilde: Elisa Ferreira får ansvar for «Cohesion and reforms». Kilde: European Commission

Høring av Elisa Ferreira - No region will be left behind

I sin introduksjon fremhevet Elisa Ferreira at hun har lang erfaring fra feltet inkludert omstilling av tekstilavhengige regioner og at hun har vært minister med ansvar for regionalplanlegging. Hun ser på samhørighetspolitikken som et virkemiddel for forandring. Samhørighetspolitikken og programmer for strukturreformer (i euro-land) er komplementære til det indre marked og den monetære union. Hun har en helhetlig tilnærming til disse spørsmålene.

En kommentar hun ofte benyttet under høringen var – *look at spatial impact of sector policies* - behovet for å ta hensyn til de territorielle konsekvensene av sektorpolitikken. Hun fremhevet 6 viktige oppgaver framover:

1. Komme til en rask enighet om den framtidige samhørighetspolitikken. Legge fram et forslag til innretningen av Just Transition Fund i løpet av de første hundre dagene
2. Forenkling av samhørighetspolitikken
3. Strukturprogrammene i tilknyttet til den monetære union
4. Bærekraftig utvikling av byer og oppfølging av EUs Urban Agenda. Fremhevet Cities Forum i Porto.
5. Oversjøiske territorier (Outermost regions) dvs. regioner som Kanariøyene, Madeira eller Reunion
6. Kommunikasjon – ønsker å besøke regionene

I den påfølgende debatten var medlemmene av EU-parlamentet opptatt av spørsmål som størrelsen på budsjettet til samhørighetspolitikken, co-finansieringsgrad, strukturreformer og den monetære union og oversjøiske territorier.

I sin avsluttende oppsummering fremhevet Elisa Ferreira at hun vil kjempe for et større budsjett, at hun ønsket å være i dialog med de forskjellige aktørene og at det var viktig å gjøre helheten større enn de enkelte delene.

Distriktsmeldingen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet la fram en melding om framtidens distriktspolitikk den 18.10.19. Meldingen legger vekt på at det viktigste for levende lokalsamfunn i hele Norge er et næringsliv som opprettholder og skaper nye lønnsomme arbeidsplasser.

Meldingen viser at gjennom å satse på arbeids-, nærings- og skattepolitikken fører regjeringen en politikk som gir folk en jobb å gå til, og som gjør at bedriftene kan vokse og skape framtidens jobber. Samferdsel, kompetanse og helse er også sentrale temaer som tas opp i meldingen, samt kommune- og regionreform. Regjeringen er opptatt av å videreutvikle effektive og moderne statlige tjenester, som nyttiggjør seg teknologiske muligheter og sørger for at befolkningen har tilgang til grunnleggende og likeverdige tjenester i hele landet. Meldingen oppsummerer også regjeringens politikk for lokalisering av statlige arbeidsplasser over hele landet.

Regjeringen vil videreføre Norges deltakelse i Interreg og i god tid før 2021 ta stilling til hvilke programmer under Interreg Norge skal delta i.

Samtidig står distriktene overfor krevende utfordringer i årene som kommer. Befolkningen blir eldre, og det blir færre i arbeidsdyktig alder bak hver pensjonist.

Bedrifter og kompetansearbeidsplasser i distriktene opplever at det er vanskelig å tiltrekke seg fagfolk. Lokalsamfunn må omstille seg. Derfor skal regjeringen gjennomføre en rekke tiltak:

- Regjeringen vil starte flere piloter for å teste ut ny politikk. Den ene skal se på hvordan man kan koble arbeidsgivernes etterspørsel etter kompetanse med et tilpasset utdanningstilbud i distriktene. Den andre skal teste ut samlokalisering av statlige arbeidsplasser i "Statens hus".
- Regjeringen setter ned to offentlige utvalg. Ett skal utrede hvilke utfordringer distriktene står overfor med en stadig aldrende befolkning. Ett annet skal se på næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn i distriktene.
- Et eget ungdomspanel skal gi råd om hva de mener er viktig for framtidens Distrikts-Norge.

Packed with potential – Europe's Jewels – Mountains, Islands, Sparsely populated areas

DG Regio har laget en oppsummering av rapporten «Expert analysis on geographical specificities: Mountains, Islands and Sparsely Populated Area». Rapporten analyserer tilnærming til fjell, øyer og spredtbodde områder i EUs medlemsland. Oppsummeringen er kalt "Packed with potential – Europe's Jewels – Mountains, Islands, Sparsely populated areas» og ble lagt fram i oktober.

Oppsummeringen trekker fram følgende funn fra rapporten:

- Størrelsen på og graden av økonomisk utvikling i disse områdene varierer mye. Det er derfor behov for en differensiert tilnærming med utgangspunkt i det enkelte område
- Ulikheter til tross, så er det enkelte fellesutfordringer, som befolkningsnedgang og en aldrende befolkning, dårlig utbygget digital infrastruktur og tilgang til offentlige tjenester
- Behov for integrerte og stedsbaserte utviklingsstrategier
- Kontinuitet og konsistens i planlegging, programmering og implementering
- Erfaringsutveksling

Oppsummeringen peker også på at det i forslaget til samhørighetspolitikk for kommende programperiode er flere tiltak som kan være godt egnet for disse område. Det inkluderer blant annet «Policy Objective 5» Et Europa nærmere borgerne (Europe closer to citizens), i forslaget til forordning for det europeiske regionale utviklingsfond (ERDF), som blant annet skal ha fokus på lokale utviklingsstrategier.

Videre pekes det på Interreg-programmene og forslaget om «European Cross-Border Mechanism» som er ment å være en mekanisme for å adresse juridiske og administrative spørsmål og «Interregional Innovative Investments» som er ment å bygge pan-europeiske miljøer innenfor enkelte utvalgte sektorer.

Metodikken for å fordele regionalmidler på er også blitt endret i forkant av den nye programperioden. Selv om BNP per capita fortsatt er svært viktig, så er andre kriterier som ungdomsledighet, utdanningsnivå, klimaendringer og migrasjon blitt lagt inn.

Bodø – Europeisk kulturhovedstad 2024

Bodø er valgt til europeisk kulturhovedstad for 2024. Bodø konkurrerte med to byer i Bosnia, Banja Luka og Mostar, om å bli en av tre europeiske kulturhovedsteder det året. Fra før var det kjent at Tartu i Estland blir en av de andre kulturbyene. Den tredje blir Bad Ischl i Østerrike. To norske byer har vært europeisk kulturhovedstad tidligere; Bergen i 2000 og Stavanger i 2008.

Link til EU-kommisjonens hjemmesider: European Capital Culture 2024

The state of Housing in the EU 2019

Housing Europe offentligjorde 01.10.19 rapporten «The state of Housing in the EU 2019». Se link her. Rapporten utgis hvert annet år, sist i 2017. Housing Europe er en organisasjon av 45 boligbyggerforeninger eller forbund på nasjonalt eller regionalt nivå. 24 land deltar hvor av 19 er EU-medlemmer. Fra Norge deltar Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL).

State of Housing in the EU 2019 ser på trender i utviklingen av boligkostnader i Europa, endringer i boligreguleringer som planlover eller husleiereguleringer, endringene i rammene for sosial boligbygging og komparative analyser av boligmarkedet i 22 land inkludert Norge.

Regionale utviklingstrekk i Norge

ESPON har laget en grafisk framstilling av regionale utviklingstrekk i Norge. Spørsmål som berøres er økonomisk integrasjon, SMB, investeringer fra utlandet, arbeidsledighet og kunnskapsøkonomien. Det anvendes et europeisk og et nasjonalt perspektiv.

Les mer her.

Kilde: Territorial patterns and relations in Norway

Videre arbeid med desinformasjon

Europaparlamentet vedtok en resolusjon om utenlandsk valginnblanding og desinformasjon på mini-plenumsmøte i Brussel 10. oktober. I resolusjonen står det at man er dypt bekymret, særlig med hensyn til russisk propaganda, hvor man ser at omfanget av falske nyhetssaker har doblet seg det siste året.

Eksemplene på innblanding i nasjonale valg og Europaparlamentsvalget, som er avdekket den siste tiden, viser at slike kampanjer kan utnytte flere sårbarheter samtidig (sosiale medier, cyberangrep på valginfrastruktur og valgkampfinansiering). Generelt gagner slike kampanjer EU-kritiske, høyreekstreme og populistiske kandidater. Den overordnede hensikten er som regel å undergrave «*the appeal of democratic and equal societies*».

I resolusjonen kommer Parlamentet med tre konkrete anmodninger til Kommisjonen. For det første ønsker det å gjøre East StratCom Task Force til en permanent struktur med betydelig økte midler. Denne arbeidsgruppen ligger i dag under EUs utenrikstjeneste og har til oppgave å imøtegå desinformasjon og drive strategisk kommunikasjon i EUs østlige naboskap. For det andre mener Parlamentet at Kommisjonen bør utrede hvilke lovtiltak eller øvrige krav som skal til for at sosiale medier selv aktivt bekjemper desinformasjon. Plattformene må sørge for systematisk overvåking og merking av innhold som spres av robotkontoer, sikre at algoritmer ikke favoriserer og forsterker visse typer budskap, og stenge kontoer fra personer som driver med ulovlige aktiviteter, undergraver demokratiske prosesser eller sprer hatytringer. Dette må imidlertid ikke gå på bekostning av ytringsfriheten. Parlamentet går til sist inn for at Kommisjonen legger frem et helhetlig regulatorisk rammeverk for å håndtere hybridtrusler, herunder cyberangrep og desinformasjon.

Som det fremgår av pressemeldingen kommer denne nye resolusjonen i kjølvannet av at Kommisjonen la frem sin handlingsplan for å bekjempe desinformasjon i desember 2018. Bransjenormen («Code of Practice») og det frivillige samarbeidet med de største plattformselskapene (Facebook, Google, Twitter, Mozilla og Microsoft) har også blitt fulgt opp med månedlige rapporter i første halvår 2019. Dette arbeidet skal evalueres innen utgangen av 2019. I løpet av 2020 skal det imidlertid avholdes mer enn 50 valg på nasjonalt og lokalt nivå i EU, og Europaparlamentet mener derfor at det haster med å få på plass strengere tiltak.

Von der Leyen har i sine politiske retningslinjer signalisert at resolusjoner vil få større betydning i den nye mandatperioden: «*I support a right of initiative for the European Parliament. When Parliament, acting by a majority of its members, adopts resolutions requesting that the Commission submit legislative proposals, I commit to responding with a legislative act, in full respect of the proportionality, subsidiarity and better law making principles*». Det blir derfor spennende å se hva dette kan få av konsekvenser på et område som desinformasjon og risiko for manipulasjon via sosiale medier. Disse temaene har stått høyt på den politiske dagsordenen, i alle fall under siste halvdel av Juncker-kommisjonen. Nye tiltak for å sikre økt transparens rundt politisk reklame i sosiale medier blir også diskutert i kontekst av den nye «Digital Services Act», som man forventer blir lagt frem mot slutten av 2020.

Kilder til informasjon

Den norske europarådsdelegasjonens
Facebookside

Norske regioners Europakontor i Brussel

- Nord-Norges europakontor - www.northnorway.org
- Osloregionens Europakontor - http://osloregion.org
- Stavangerregionens Europakontor - www.stavangerregion.no
- Sørlandets Europakontor - www.south-norway.no
- Trøndelags Europakontor - www.mid-norway.no
- Vest-Norges Brusselkontor - www.west-norway.no

Europeiske tenketanker

- Centre for European Policy Studies, CEPS (Brussels) - http://www.ceps.be/
- European Policy Centre, EPC (Brussels) - http://www.epc.eu/
- Friends of Europe (Brussels) - http://www.friendsofeurope.org/
- The World Pensions Council (Paris) - http://www.worldpensions.org/
- NSPA – The Northern Sparsely Populated Areas
- LIFE-programme – newsletter

Europeiske paraplyorganisasjoner

- Municipal Waste Europe
- Association for European Border Regions
- Council of European Municipalities and Regions
- Conference of Peripheral Maritime Regions: CPMR
- Assembly of European Regions

DG Regio og Urban Policy

- Tidsskriftet Panorama
- Kart og statistikk

Europaparlamentet

- REGI-komiteen nyhetsbrev

Nyhetssider og databaser

- Bulletin
- EU Issue Tracker
- EU Observer
- Euractiv
- Politico

Nyhetsbrev

- Medlemsheftet til Local Government Association (britisk KS)
- Nrg4SD – the Network of Regional Governments for Sustainable Development
- ENI CBC programmes
- Forskningsrådet

Ny utgave av KS' "På gang i EØS"

KS ønsker med heftet «På gang i EØS» å synliggjøre saker som diskuteres i EU-institusjonene og innenfor EØS-samarbeidet, som vil få innvirkning på norsk kommunesektor. I heftene som KS utgir årlig, gis en oversikt over noen viktige saker i EU som kommer til å få betydning for kommuner, fylkeskommuner og kommunale selskaper. I årets utgave kan du spesielt lese om EUs videre arbeid med Agenda 2030, «Mot et bærekraftig Europa i 2030». Les mer her.

På kalenderen – kommende begivenheter og tidsfrister

Når	Hva	Hvor
01/07/2019	Start Finland's Presidency of the Council of the EU	Brussel
21/11/2019	ESPON Potentials of Cross-border Services for European Border Regions	Webinair
26/11/2019	Soil Degradation: How to bring Green land back to the Community, Errin	Brussel
27/11/2019	SEDEC Commission Meeting	Brussel
27-28/11/2019	ESPON Seminar – State of the European Territory: Digital Innovation Paving the Way for Territorial Cohesion	Helsinki, Finland
28/11/2019	Northern Dimension Future Forum: Fresh and sustainable experiments of the Global North	Espoo, Finland
28–29/11/2019	3rd Annual Forum of the European Strategy for the Alpine Region	Milano, Italia
02/12/2019	Successful adoption of Healthcare Innovation - Ehtel 2019 satellite session	Barcelona Spain
02-04/12/2019	Urban governance group meeting, Eurocities	Brussels
03-04/12/2019	Post-2020: Local action in a changing world	Brussel
04/12/2019	CoR plenary session	Brussel
04–05/12/2019	Møte i REGI-komiteen, EU-parlamentet	Brussel
05/12/2019	Horisont 2020 – konsortieavtalen	Forskningsrådet
10/12/2019	City leadership for climate	Brussel
10/12/2019	Build and sustain an online community, Eurocities	webinar
10–11/12/2019	Horisont 2020 – Financial Rules and Reporting	Forskningsrådet
10–11/12/2019	OECD's Local Development Forum	Antwerp
12/12/2019	Urban Innovative Actions – 5te søkerunde – Tidsfrist 12/12/2019 kl. 1400	
01/01/2020	Start Kroatias formannskap i EU	
08/01/2020	Søkerseminar for Erasmus+ Mobilitet for grunnopplæringen	Oslo
13/01/2020	Innovation Ecosystems – have your say in Horizon Europe!	Brussel
20–21/01/2020	Møte i REGI-komiteen, EU-parlamentet	Brussel

Når	Hva	Hvor
21-23/01/2020	CoR plenary session	Brussel
26–30/01/2020	2020 Arctic Frontiers – The Power of Knowledge	Tromsø
30/01/2020	Søkerseminar for Erasmus+ Strategiske partnerskap 2020	Oslo
30–31/01/2020	4th CITIES FORUM 2020 – «Together we shape a sustainable urban future»	Porto
06/02/2020	Engaging citizens for good governance in Cohesion Policy	Brussels
18-20/02/2020	CoR plenary session	Brussel
19–20/02/2020	Møte i REGI-komiteen, EU-parlamentet	Brussel
18-20/03/2020	EUROCITIES Environment Forum: March 2020 in Porto/Guimaraes	Porto/Guimaraes, Portugal

Forkortelser:
CAFA/CFFA - Commission for Financial and Administrative Affairs of the CoR
CEPLI – European Confederation of Local Intermediate Authorities
CEMR - Council of European Municipalities and Regions (CEMR)
CIVEX – Commission for Citizenship, Governance, Institutional and External Affairs of the CoR
CoR – European Committee of the Regions - CoR Meetings Calendar 2019
Draft CoR Meetings Calendar 2020
COTER – Commission for Territorial Cohesion Policy and EU Budget of the CoR
EC – European Commission, Europakommisjonen
ECON – Commission for Economic Policy of the CoR
EESC – European Economic and Social Committee – EESC Meetings Calendar 2019
EGTC – European Grouping of Territorial Cooperation
ENVE – Commission for the Environment, Climate Change And Energy of the CoR
EP – EU-parlamentet, kalender 2019
NAT – Commission for Natural Resources of the CoR
REGI – EU-parlamentets komité for regionalutvikling og samhørighetspolitikk, REGI Calendar 2020
SEDEC – Commission for Social Policy, Education, Employment, Research and Culture of the CoR
UIA – Urban Innovative Actions Initiative

Ta kontakt!

Odd Godal, Trond Helge Baardsen og Maria Deridder Holmlund hører gjerne fra deg HER